

SPRAWOZDANIE

EUFASA

HELSINKI 2017

W dniu 28-29 marca w Helsinkach odbyła się konferencja Stowarzyszenia Rodzin Dyplomatów Unii Europejskiej. Delegatkami z Polski były Anna Kaszuba i Joanna Lisiecka-Zurowska. Poza delegacją polską obecni byli przedstawiciele szesnastu stowarzyszeń europejskich. Gospodarzami spotkania było Stowarzyszenie Rodzin Dyplomatów Fińskich/ ULPU/ oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych Finlandii, które wpisało to wydarzenie w ramach obchodów setnej rocznicy odzyskania niepodległości.

27 marca, w przeddzień konferencji, wszyscy delegaci stowarzyszeń rodzin dyplomatów europejskich zostali przyjęci przez Burmistrza Helsinek panią Sirpe Viljanen.

Konferencję otworzył pan Petri Salo, przedstawiciel Departamentu Personalnego Ministerstwa Spraw Zagranicznych Finlandii. Witając uczestników podkreślił, że MSZ Finlandii docenia rolę, jaką pełnią małżonkowie i partnerzy dyplomatów oraz ich wkład dla powodzenia misji dyplomaty. Jednocześnie przyznał, że małżonkowie powinni być traktowani jako autonomiczne jednostki, z ich potrzebami, bo towarzyszenie dyplomatom ma poważne konsekwencje dla życia całej rodziny, nie tylko urzędnika MSZ. Ministerstwo Spraw Zagranicznych Finlandii stara się służyć pomocą w rozwiązywaniu problemów, na które napotykają rodziny dyplomatów.

Następnie Przewodniczący Stowarzyszenia Fińskiego, Jari Ahde przypomniał poprzednią konferencję organizowaną przez Finlandię w 2005r., przebieg rocznej prezydencji Finlandii w European Union Foreign Affairs Spouses Association oraz program prac aktualnego spotkania.

Grupy Robocze, złożone z delegatów poszczególnych Stowarzyszeń prezentowały opracowania tematów, nad którymi pracowały od ostatniej Konferencji EUFASA w Genewie.

Już od 1997 r. na wielu konferencjach starano się zebrać opinie i praktyki dotyczące rozwiązywania w poszczególnych krajach problemów małżonków towarzyszących dyplomatom na placówkach, ich statusu prawnego, opracować jednolite, europejskie standardy traktowania ich przez ministerstwa spraw zagranicznych.

W tym roku grupa robocza ds. statusu prawnego małżonków i partnerów zaprezentowała założenia dokumentu.

Zwrócono uwagę na następujące sprawy:

- Służba Zagraniczna wymaga mobilności pracowników MSZ i ich rodzin;
- wiąże się to z poważnymi konsekwencjami dla małżonków pracowników MSZ, którzy towarzyszą im na placówkach tracąc ciągłość zatrudnienia, zarobki czy też składki emerytalne;
- większość małżonków chce podejmować pracę podczas pobytu za granicą, ze względów finansowych oraz zawodowych;
- obecność rodziny jest jednym z gwarantów stabilnego rozwoju zawodowego dyplomaty i przyczynia się do lepszego wykonywania przez niego obowiązków;
- małżonkowie dyplomatów odgrywają ważną rolę w promocji i kształtowaniu obrazu swojego kraju za granicą;
- w przypadku rozwodu, wdowieństwa, niepełnosprawności czy niesprawności małżonkowie dyplomatów pozostawieni są w sytuacji bardzo trudnej zarówno ze względów finansowych - brak dochodów i praw emerytalnych, które nabyliby nie towarzysząc współmałżonkom.

Chęć stworzenia jednolitego standardu w zakresie statusu i praw małżonków dyplomatów zaowocowała przyjęciem dokumentu o charakterze karty praw ('charter'). Dokument ten ma charakter rekomendacji i opiera się na dobrych praktykach stosowanych w różnych krajach Unii Europejskiej.

Współmałżonkowie oczekują uznania przez ministerstwa spraw zagranicznych konsekwencji, z jakimi wiąże się dla nich towarzyszenie dyplomatom na placówkach zagranicznych a także docenienia ich wkładu w reprezentowanie i promocję kraju za granicą.

Dokument rekomenduje przyznanie prawa do rekompensaty finansowej w przypadku rozwodu, wdowieństwa i niesprawności, oraz kompensacji utraconych zarobków ze względu na przerwę w aktywności zawodowej.*

W przypadku aktywnego uczestniczenia w działalności placówki zagranicznej małżonkowie powinni mieć prawo do wynagrodzenia na poziomie minimalnego wynagrodzenia kraju delegującego.

Zaleca się również rekompensatę utraconych praw do ubezpieczeń społecznych, z uwzględnieniem praw emerytalnych na poziomie średniej składki krajowej, a także objęcie małżonka ubezpieczeniem zdrowotnym, od nieszczęśliwych wypadków i od aktów terroryzmu.**

Wskazane jest wsparcie przez MSZ zatrudnienia małżonków w kraju przyjmującym poprzez szkolenia i zapewnienie dostępu do informacji o wakatach.***

Ministerstwa Spraw Zagranicznych powinny dołożyć starań, aby zwiększyć ilość dwustronnych umów umożliwiających zatrudnienie w państwach poza Unią Europejską.

Współmałżonkowie dyplomatów będący pracownikami zatrudnionymi w sektorze publicznym powinni mieć prawo do długoterminowego urlopu na okres pobytu na placówce.

Ministerstwa Spraw Zagranicznych powinny również pomoc wrócić współmałżonkom dyplomatów na krajowy rynek pracy poprzez szkolenia i doradztwo zawodowe. Współmałżonek powinien mieć również zagwarantowane prawo do zasiłku dla bezrobotnych po powrocie do kraju.

Polska delegacja zwróciła uwagę na fakt, że status parterów nie jest jednolity na gruncie porządków prawnych krajów UE i zastrzegła, że nasze Stowarzyszenie będzie rozumieć zapisy o małżonkach i partnerach dyplomatów wyłącznie na gruncie definicji obowiązujących w polskim prawie.

Karta została podpisana przez obecne delegacje z wyłączeniem Austrii, która chciała dalszego opracowywania dokumentu.

Następnie głosowaniu poddane zostały wytyczne dla delegatów dotyczące procedur wewnętrznych funkcjonowania EUFASA, z uwzględnieniem zagadnień takich jak komunikacja pomiędzy stowarzyszeniami sprawującymi przewodnictwo w EUFASA a pozostałymi delegatami, członkostwa, procedur głosowania oraz tworzenia dokumentów i przygotowywania konferencji.

Wytyczne zostały przyjęte większością głosów.

Drugi dzień konferencji (29 marca) poświęcony został prezentacji prac dokonanych przez pozostałe grupy robocze oraz dyskusji na temat sytuacji w poszczególnych stowarzyszeniach i perspektywach na przyszłość.

Grupa ds. rozwiązań w sieci (websolutions) przedstawiła sprawozdanie z inauguracji funkcjonowania przekazywania dokumentów w systemie box.com,/ nowa strona intranetowa EUFASA a także sprawozdanie z kosztów tych operacji.

Grupa do spraw partnerskich omówiła podstawowe zagadnienia, na które powinno uwrażliwiać się małżonków wyjeżdżających na placówkę, takie jak trudne sytuacje rodzinne, zdrowotne oraz podział obowiązków organizacyjno-domowych, sprawy ubezpieczeń, finansów, zatrudnienia, przeprowadzki , bezpieczeństwa itp.

Grupa do spraw zatrudnienia przedstawiła dokonane prace w ramach uaktualnienia informacji umożliwiających start życiowy w nowym miejscu (start kits). W planach jest również utworzenie platformy z ofertami pracy, przedstawiono także ofertę współpracy z profesjonalnym międzynarodowym portalem szkoleniowo-doradczym, który pomaga w poszukiwaniu pracy osobom poza granicami ich krajów (netexpat.com).

Utrzymano grupy robocze ds. zatrudnienia, do spraw partnerskich i websolutions, powołano nową grupę roboczą ds. praw dzieci, do której Polska zgłosiła swoją delegatkę.

Austria zrezygnowała z zasiadania w Komitecie Zarządzającym EUFASA na rok następny, jej miejsce - obok Finlandii i Estonii zajęła Francja. Przegłosowano utrzymanie kosztów uczestnictwa w EUFASA na poziomie 135 euro rocznie.

Potwierdzono, że kolejna konferencja odbędzie się w dniach 13-15 maja 2018 r. w Tallinie.

Podczas drugiego dnia odbyła się również prezentacja przygotowana przez ambasadora obchodów stulecia niepodległości Finlandii 'Finlandia 100' pana Pekkę Huhtaniemi z Departamentu Promocji fińskiego MSZ.

* W załączniku do „Karty Praw Małżonków i Partnerów pracowników Ministerstw Spraw Zagranicznych UE” grupa robocza przytoczyła przykłady rozwiązań już stosowanych w krajach unijnych.

Na przykład w Austrii istnieje zasiłek rozwodowy przyznawany rozwiedzionej małżonce, która ukończyła 40 lat i nie znalazła pracy. W zależności od ilości lat spędzonych na placówkach, może on wynieść do 1/3 dochodów pracownika MSZ.

Kompensacja utraconych zarobków zwykle przybiera formę dodatku, który może być przyznawany bezwarunkowo (Belgia, Łotwa, Luksemburg) lub pod warunkiem braku pracy lub osiągnięcia dochodów poniżej wyznaczonego limitu (Czechy, Estonia, Litwa, Francja, Finlandia)

Dodatek może być uwarunkowany obecnością na placówce większą część roku (Austria, Estonia, Włochy, Szwajcaria). Wysokość może być stała (Grecja), może być % od pensji urzędnika MSZ (Czechy, Litwa, EU Niemcy) lub % od jego dodatku zagranicznego (Francja, Islandia, Włochy)

** Najlepszym przykładem jest tu Finlandia, która przyznaje dodatkową, niezależną od państwowej, emeryturę do końca życia małżonkom po ukończeniu przez nie 63lat, obliczaną na podstawie ilości miesięcy spędzonych za granicą na placówkach.

W Islandii , małżonki towarzyszące urzędnikom MSZ na placówkach otrzymują roczną składkę emerytalną bezpośrednio na ich specjalne konto emerytalne .

*** W tym celu EUFASA stworzyła platformę internetową umożliwiającą wymianę informacji o wakatach publikowanych przez ministerstwa spraw zagranicznych państw członkowskich.

Opracowały; Anna Kaszuba i Joanna Lisiecka-Żurowska